విద్యాబడ్జెట్ 2022-23

కార్పొరేట్లకు 'అమృత'కాలం విద్యార్థులకు 'విష'కాలం

కరోనా సృష్టించిన సంక్షోభంతో ఒకవైపున కోట్లాది ప్రజానీకం తమ జీవన మనుగడకోసం పోరాటం సాగిస్తుంటే, మరోవైపున కేంద్ర ఆర్థికశాఖా మంత్రి 'ఆజాదీకా అమృత్ మహోత్సవ్'గా ప్రస్తుత కేంద్ర బడ్జెట్‌ను అభివర్ణిస్తున్నారు. ఈ బడ్జెట్ కేవలం ఈ ఒక్క సంవత్సరానిది మాత్రమే కాదని భారత స్వాతంత్ర్యం వంద సం॥ల వేడుకలు జరుపుకునే మరో పాతిక సంవత్సరాల వరకు వర్తించేదని ఆమె పేర్కొన్నారు.

2022-23 బడ్జెట్ ప్రవేశపెట్టిన సందర్భంలో ప్రచురితమైన ఆక్స్‌ఫామ్ నివేదిక, దేశంలో పెరుగుతున్న అసమానతలను ప్రధానంగా పేర్కొంది. 2021 నాటికి దేశంలోని 84 శాతం కుటుంబాల ఆదాయాలు కోవిడ్-19 కారణంగా గణనీయంగా పడిపోయాయని, ఆ సమయంలో 4 కోట్ల 60 లక్షల మంది ఉద్యోగాలు కోల్పోయారని ఆ నివేదిక పేర్కొంది. అదే సమయంలో దేశంలోని 10 శాతం అత్యంత సంపన్నులు దేశంలోని మొత్తం ఆస్తులలో 77 శాతాన్ని స్వంతం చేసుకున్నారని, దేశంలో వందల కోట్ల సంపన్నుల సంఖ్య ఈ కాలంలోనే ఏకంగా 102 నుండి 142కి ఎగబాకిందని కూడా అందులో పేర్కొంది. పై దొంతరలోనున్న అత్యంత సంపన్నుల ఆస్తుల విలువ 23 లక్షల 14 వేల కోట్ల రూ॥ నుండి 2020-21లో 53 లక్షల 16 వేల కోట్ల రూ॥లకు పెరిగిందని తెలిపింది. దేశంలో నిరుద్యోగం, ఆకలి, పేదరికం, నిత్యావసరాల ధరలు మినహా అన్ని సెక్షన్ల ప్రజానీకపు జీవన పరిస్థితులు ఒకవైపున దిగజారిపోతుండగా, మరోవైపున వందల కోట్ల అధిపతుల సంపదలు ఇంతగా పెరిగిపోతుండగా ఆర్థికశాఖామంత్రి 'అమృత సమయం' గురించి మాట్లాడటమంటే ప్రజలను అపహాస్యం చేయడమే.

కరోనా ప్రభావం ప్రత్యేకించి విద్యారంగం పైన కూడా తీవ్రంగా వుంది. 2020 మార్చిలో విద్యాసంస్థలన్నీ మూతవేయటంతో ఆ విద్యాసంవత్సరం పూర్తికాలేదు. ఈ కాలంలో 15 లక్షల పాఠశాలలు, 14 లక్షల అంగన్‌వాడీ కేంద్రాలు మూతపడ్డాయి. 'యూనిసెఫ్' అధ్యయనం ప్రకారం, 24 కోట్ల 70 లక్షలమంది బాలలు పాఠశాలలకు వెళ్ళలేదు. దీనితోపాటుగా మోడీ ప్రభుత్వం 'ఆన్‌లైన్ విద్య' పేరుతో మొత్తం విద్యనంతటినీ కార్పొరేట్ల వ్యాపారానికి తోడ్పడే వైఖరి తీసుకుంది.

'పాఠశాల బాలలు - ఆన్‌లైన్, ఆఫ్‌లైన్ బోధన' అనే అంశంపై 15 రాష్ట్రాలలోని ప్రముఖ సామాజికవేత్తలు 2021 ఆగస్టులో నిర్వహించిన సర్వేలో గ్రామీణ ప్రాంతంలో కేవలం 8 శాతం విద్యార్థులు, పట్టణ ప్రాంతాలలో 24 శాతం విద్యార్థులు మాత్రమే ఆన్‌లైన్‌లో చదువుతున్నారని తెలిపారు. దీనర్థమేమంటే, దేశంలోని మొత్తం విద్యార్థులలో మూడొంతులకుపైగా విద్యార్థులు ఆన్‌లైన్ విద్యకు అవసరమైన సౌకర్యాలను కలిగిలేరని తెలుస్తోంది. దాదాపు పేద విద్యార్థులంతా కాస్తో కూస్తో వున్న తమ విద్యావకాశాలను పూర్తిగా కోల్పోయారు. అత్యధిక సంఖ్యలో విద్యార్థులు, విద్యకు దూరమై ఇబ్బందుల్లోని తమ కుటుంబాలకు చేదోడుగా రోజువారీ వేతన కూలీలుగా మారిపోయారు. ఈ సందర్భంలో 2022-23 కేంద్ర బడ్జెట్ విద్యారంగాన్ని బలోపేతం చేయడానికి, పేద విద్యార్థులకు విద్యావకాశాలను పునరుద్ధరించేందుకు సంకల్పించాల్సి వుండగా, అందుకు ఇది పూర్తిగా భిన్నంగా వుంది.

2022-23 కేంద్ర బడ్జెట్ మొత్తం 39 లక్షల 45 వేల కోట్ల రూ॥లు. విద్యారంగంలో బడ్జెట్ కేటాయింపులను మనం పరిశీలించినట్లయితే, దీనిలో కేవలం 2.64 శాతం (1,04,277 కోట్ల రూ॥) పాఠశాల విద్యకు, 63,449 కోట్ల రూ॥ ఉన్నత విద్యకు కేటాయించారు. కరోనా కారణంగా విద్యారంగంలో సంభవించిన ప్రతిష్టంభన గ్రామీణ ప్రాంతంలోని ఎస్సీ, ఎస్టీ మరియు ప్రభుత్వ పాఠశాల విద్యార్థులను రెండు సం॥ల కాలం తీవ్రంగా ప్రభావితం చేసిందని ఆ సర్వేలో పేర్కొన్నారు. కనుక విద్యార్థులందరికీ విద్యాపరంగా నష్టాన్ని నివారించేందుకు ఎలక్ట్రానిక్ సౌకర్యాలను అందుబాటులో వుంచుతామని బడ్జెట్ సందర్భంగా నిర్మలా సీతారామన్ ప్రకటించారు.

ఈ విద్యా కార్యక్రమాన్ని ప్రధాని మోడీ మరింత విస్తరించబోతున్నారు. ఆన్‌లైన్‌లో పాఠశాల విద్య కోసం 200 టి.వి. ఛానెళ్ళు ఏర్పాటు చేస్తారట. ఇప్పటికే 1 నుండి 12వ తరగతి వరకు 12 ఛానెళ్ళు ఉన్నాయని, ప్రాంతీయ భాషల్లో ప్రతి తరగతికి ఒక ఛానెల్ ఏర్పాటు చేయబోతున్నారు. ఇంటర్‌నెట్, మొబైల్‌ఫోన్, టీ.వి., రేడియోల ద్వారా బోధన చేయటానికి ఉపాధ్యాయులను తర్ఫీదు చేశారు. ప్రపంచస్థాయి విద్యను విద్యార్థులకు అందుబాటులోకి తేవడానికి వీలుగా ఓ డిజిటల్ విశ్వవిద్యాలయాన్ని ఏర్పరుస్తారు. పలు భారతీయ భాషలలో కోర్సులు నేర్చుకోవడానికి ప్రముఖ విశ్వవిద్యాలయాలతో ఒప్పందం చేసుకుంటారు. వివిధ ప్రాంతాలలోని 5 ఉన్నత విద్యాసంస్థలను 'అత్యున్నత ప్రతిభా కేంద్రాలు'గా తయారు చేయనున్నట్లు బడ్జెట్‌లో ప్రకటించారు. ప్రతి కేంద్రంపై 250 కోట్ల రూ॥ చొప్పున కేటాయించారు. సిలబస్, నాణ్యత మొదలైనవన్నీ అఖిల భారత సాంకేతిక విద్యామండలి (ఏఐసిటిఇ) పర్యవేక్షిస్తుంది.

దేశీయ పద్ధతుల నుండి మినహాయింపులిస్తూ గుజరాత్ ఇంటర్‌నేషనల్ ఫైనాన్స్ టెక్ (గిఫ్ట్) సంస్థను గాంధీనగర్‌లో ఏర్పరుస్తున్నారు. దీనిలో అంతర్జాతీయ విశ్వవిద్యాలయాల ఏర్పాటుకు అనుమతిస్తున్నట్లుగా బడ్జెట్ సందర్భంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. ద్రవ్యనిర్వహణ, ద్రవ్య సాంకేతికత, శాస్త్ర విజ్ఞానం, సాంకేతిక పరిజ్ఞానం, ఇంజనీరింగ్, గణితం మొదలైన అంశాలలో కోర్సులను బోధించటానికి 'గిఫ్ట్' నగరంలోకి అంతర్జాతీయ విశ్వవిద్యాలయాలను అనుమతిస్తారు. 'గిఫ్ట్' నగరంలోనే అంతర్జాతీయ వివాదాలను పరిష్కరించుకోవటానికిగాను మధ్యవర్తిత్వ కేంద్రాన్ని కూడా ఏర్పరుస్తారు. సాంకేతిక కోర్సులలో సృజనాత్మకత పెంపుకోసం శాస్త్ర విజ్ఞానం, గణితం, అంశాలలో 750 ఆన్‌లైన్ ప్రయోగశాలలను కూడా ఏర్పరుస్తామని ఆర్థికమంత్రి పేర్కొన్నారు. 2022-23 నాటికి 75 ప్రయోగశాలలను పూర్తిజేస్తారు.

అనుబంధ కేటాయింపులను ప్రక్కకు మళ్ళించటం ద్వారా 'రాష్ట్రీయ ఉచ్ఛతర్ శిక్ష అభియాన్' (ఆర్‌యుఎస్‌ఏ-రూసా) వంటి పథకాలను కూడా నీరుగార్చనున్నారు. మరోవైపున అనాథ బాలలు, అల్పసంఖ్యాకులు, పేదలు, బాలికలు అభ్యసించే, ప్రభుత్వ ఆర్థిక సహాయమందించే పథకాలన్నింటికీ కేటాయింపులు తగ్గించారు. నిలిపివేసిన స్కాలర్‌షిప్‌లు, ఫెలోషిప్‌లు చెల్లింపుకు సంబంధించిన కీలకమైన ప్రకటనేదీ బడ్జెట్‌లో లేదు.

మరీముఖ్యంగా, పిఎం-పోషన్‌శక్తి నిర్మాణ్ (గతంలో మధ్యాహ్న భోజన పథకంగా పిలిచే ఈ పథకానికి) ఖర్చును క్రమానుగతంగా తగ్గించుకుంటూ వస్తున్నారు. 2020-21లో ఈ పథకానికి 12,900 కోట్ల రూ॥ కేటాయించగా, 2021-22లో 11,500 కోట్ల రూ॥ల నుండి 2022-23 బడ్జెట్‌లో 10,233 కోట్ల 75 లక్షలకు తగ్గించారు. ప్రాథమిక విద్యకు చెందిన విద్యార్థులపై ఇది తిరిగి ప్రభావం చూపుతుంది.

కేంద్ర బడ్జెట్‌లో అత్యున్నత ప్రాధాన్యత డిజిటల్ విద్య (ఆన్‌లైన్ విద్య)కు ఇచ్చారు. మనదేశంలో ఎంతమంది ప్రజలకు ఇది అందుబాటులో వుంది? దేశంలో 24 శాతం మంది స్మార్ట్‌ఫోన్ కలిగి వున్నారు. కేవలం 11 శాతం మాత్రమే కంప్యూటర్ కలిగి వున్నారు. 15 శాతం గ్రామాలకు, 42 శాతం పట్టణాలకు మాత్రమే ఇంటర్‌నెట్ సౌకర్యం వుంది. మనదేశంలో విద్యుత్తులేని గ్రామాలు 50 వేల పైగా వున్నాయి. 37 శాతం ప్రజలు ఒకే ఒక్క గదిలో నివశిస్తున్నారు. ఈ గణాంకాలన్నీ ఆన్‌లైన్ విద్యకు తగిన మౌలిక సదుపాయాలు మనదేశంలో లేవని తెలియజేస్తున్నాయి.

ఆన్‌లైన్ విద్య ద్వారా మొట్టమొదటిగా నష్టపోయేది పేదలు, వెనుకబడినవారు, దళితులు, ఆదివాసీ విద్యార్థులే. ఆదివాసీ విద్యార్థులలో 17.8 శాతం, దళిత విద్యార్థులలో 69.4 శాతం పేద, వెనుకబడిన విద్యార్థులలో 47.8 శాతం ప్రభుత్వ విద్యా సంస్థలలో చదువుకుంటున్నారు. వీరంతా ప్రభుత్వ విద్యాసంస్థలలోనే ఎందుకు చదువుతున్నారంటే సామాజికంగా, ఆర్థికంగా దుర్భర కుటుంబ జీవన పరిస్థితులే ప్రధాన కారణంగా వున్నాయి ఆదివాసీ విద్యార్థుల్లో 96 శాతం కంప్యూటర్‌లకు దూరంగా, 89.3 శాతం ఇంటర్‌నెట్ సేవలకు దూరంగా వున్నారు. దళిత విద్యార్థులలో 96.2 శాతం కంప్యూటర్లకు దూరంగా 85.7 శాతం ఇంటర్‌నెట్ సేవలకు దూరంగా, పేద-వెనుకబడిన విద్యార్థులలో 80.1 శాతం కంప్యూటర్‌కు, ఇంటర్‌నెట్ సేవలకు దూరంగా వున్నారు. దీని ద్వారా ఈ బడ్జెట్ కార్పొరేట్ల ప్రయోజనాలకోసమేనని స్పష్టమౌతుంది.

అలాగే, స్థూల దేశీయోత్పత్తి (జిడిపి)లో భారతదేశం విద్యపై వెచ్చిస్తున్నది 3 శాతం కంటే తక్కువగా వుంది. 2011-12 బడ్జెట్‌లో విద్యారంగానికి కేటాయింపు జిడిపిలో 3.2 శాతంగాను, 2018-19లో విద్యకు కేటాయింపు జిడిపిలో 2.8 శాతంగాను, 2021-22లో జిడిపిలో 2.7 శాతంగానూ ప్రస్తుత బడ్జెట్ 2022-23లో జిడిపి 2.64 శాతంగానూ విద్యారంగ కేటాయింపులు దిగజారుతూ వస్తున్నాయి. దీనర్థం విద్యపై శ్రద్ధ, వక్కాణింపు క్రమంగా తగ్గుతూ వస్తున్నది. 'బ్రిక్స్' దేశాలలో బ్రెజిల్ తన జిడిపిలో విద్యపై 6.3 శాతం, దక్షిణాఫ్రికా తన జిడిపిలో 5.9 శాతం, బ్రిటన్ 5.4 శాతం కేటాయిస్తున్నాయి. అలాగే ప్రపంచ దేశాలలో విద్యారంగంపై సగటు వ్యయం ఆయా దేశాల జిడిపిలలో 4.2 శాతం కాగా, మనమెక్కడున్నాం? విద్యారంగాన్ని బలోపేతం చేసేందుకు జిడిపిలో 6 శాతం నిధులు కేటాయించాలని 1964-66లో నియమించిన కొఠారి కమిషన్ తన నివేదికలో పేర్కొంది. స్వతంత్ర భారతంలో ఏ ప్రభుత్వము కూడా విద్యారంగానికి అంతటి ప్రాధాన్యతనివ్వలేదు. దానిలో భాగంగానే బిజెపి ప్రభుత్వం కూడా విద్యను నిర్లక్ష్యం చేస్తోంది.

దేశంలో అత్యంత సంపన్నులైన 10 మంది సంపదతో 25 సం॥ల కాలం దేశంలోని విద్యారంగానికి కేటాయించవచ్చని ఆక్స్‌ఫామ్ అంచనా వేసింది. అత్యంత సంపన్నులలో 93 మందిపై 4 శాతం పన్ను విధిస్తే రెండు సంవత్సరాల కాలం దేశంలో ఆరోగ్య, సంక్షేమ శాఖలకు పుష్కలంగా కేటాయింపులు చేయవచ్చు. అలాగే 17 సం॥ల కాలం పేద పిల్లలకు మధ్యాహ్న భోజన పథకం అమలుచేయవచ్చు. వారిపై ఒక శాతం పన్ను విధించినప్పటికీ 'ఆయుష్మాన్ భారత్' వంటి పథకాలను 7 సం॥లు నిర్వహించవచ్చు.

కానీ, కరోనా సంక్షోభం కొనసాగుతున్న ఈ కాలంలోనూ ప్రభుత్వం పేద ప్రజల దుస్థితిని నిర్లక్ష్యం చేసి బడా కార్పొరేట్లకు లక్షల కోట్ల రూ॥ల రాయితీలిచ్చింది.

2022-23 బడ్జెట్ ద్వారా కేంద్ర ప్రభుత్వం యావత్ విద్యావ్యవస్థను ఆన్‌లైన్ విద్యగా మార్చాలంటోంది. ఇది డిజిటల్ విభజనను పెంచుతూ, విద్యామార్కెట్‌ను కార్పొరేట్ కంపెనీలకప్పగిస్తోంది. విద్యను పేదవర్గాల నుండి దూరం చేస్తోంది. విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు, ప్రజాస్వామికవాదులంతా ఈ బడ్జెట్‌ను వ్యతిరేకించాలి.

✱✱✱✱✱